

Послания за застъпничество на МОМ, ВКБООН и УНИЦЕФ Прилагане на Пакта на ЕС за убежището и миграцията

Февруари 2025

Международната организация по миграция (МОМ), Върховният комисариат на ООН за бежанците (ВКБООН) и Детския фонд на ООН (УНИЦЕФ) приветстват политическото споразумение, довело до приемането на Пакта на ЕС за миграцията и убежището, както и напредъка в разработването на националните планове за действие като част от неговото изпълнение. Прегледът подготвящата на гържавите членки за прилагане на плановете на национално равнище, агенциите биха искали съвместно да подчертаят следните ключови застъпнически послания по отношение на децата:

1. МОМ, ВКБООН и УНИЦЕФ приветстват гаранциите, включени в Пакта на ЕС за миграцията и убежището (наричан по-нататък „Пактът“), с цел да се подобри закрилата на децата мигранти и бежанци, например да се насърчи стандартизирането на правилата за настояничество в целия ЕС, както и областите, свързани с достъпа на децата до основни права, като например записването им в националните образователни системи най-късно два месеца след пристигането им в ЕС.
2. Освен това, с духа на закона, призоваваме гържавите **да гарантират, че принципът на най-добрите интереси на детето се прилага** на всички процедурни етапи. Във всички процеси и решения, които засягат принудително разселени деца, деца без гражданство и деца мигранти, техните най-добри интереси следва да бъдат **първостепенно съображение в съответствие с Конвенцията за правата на детето**.
3. **Подкрепа за ранното откриване на рискове за закрилата на детето и включване на националните органи за закрила на детето в процедурите за проверка на уязвимостта**, за да се направи подходящо адаптиране или пренасочване и да се предложи необходимата помощ при приемането и разглеждането на молбите за международна закрила на децата. Гарантиране, че идентифицирането на деца без гражданство води до насочване към адекватна процедура за определяне на лица без гражданство.
4. **Задържането на деца никога не е в най-добрите интереси на детето и те не трябва да бъдат задържани за имиграционни цели**. Държавите членки следва да гарантират, че при прилагането на документите на Пакта на национално равнище са налице алтернативи на задържането и мерки за грижи. Пактът постановява, че „непълнолетните лица по правило не следва да бъдат задържани“¹. Освен това децата никога не трябва да бъдат криминализирани или подлагани на наказателни мерки заради миграционния статут на родителите им.
5. **За насилствено разселените деца, децата без гражданство и непридружените и разделени деца мигранти да се гарантира, че законните представители се назначават в момента на пристигане**, без забавяне и без оглед на статута на детето, за да ги придружават по време на процедурите, предвидени в Пакта.

¹ Директива 2024/1346 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 г. за определяне на стандарти относно приемането на кандидати за международна закрила. В член 17 от Директива 2008/115/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 г. относно общите стандарти и процедури, приложими в държавите членки за връщане на незаконно пребиваващи граждани на трети страни, се изисква „непридружените непълнолетни лица и семействата с непълнолетни лица да бъдат задържани като крайна мярка и за най-краткия подходящ период от време“.

6. **Оценката на възрастта трябва да се извършва само когато има основателно съмнение относно възрастта на детето и само като част от цялостна оценка, която взема предвид както външния вид, така и психологическата зрялост на детето.** Участващите органи и процеси следва да бъдат ясни и прозрачни. Оценката на възрастта следва да бъде мултидисциплинарна и да се извършва от независими експерти, по безопасен и чувствителен към детето начин, който отчита също етническият и културният произход на детето. Следва да се създаде ефективна възможност за правна защита, която да позволява на отделните деца да оспорват решението за оценка на възрастта.
7. **Процедурите за допустимост не следва да се използват за непридружени и разделени деца, търсещи убежище** - всички процедури следва да се съсредоточат върху основателността на молбата на детето, а не върху допустимостта. Когато процедурите за допустимост се прилагат спрямо деца, трябва да бъдат въведени допълнителни гаранции.
8. **Условията за приемане на деца в семейства в гранични процедури следва да се наблюдават отблизо, за да се гарантира, че необходимата подкрепа е на разположение по време на целия процес;** възрастта и полът следва да се вземат предвид и да се приоритизират като съображение при условията на приемане, за да се гарантира безопасността и благосъстоянието на всички деца. Ако не може да бъде осигурена необходимата подкрепа, за да се гарантира отговор на специфичните им нужди и ефективното им участие, те следва незабавно да бъдат прехвърлени към редовните процедури.
9. **Държавите членки не трябва да използват сила или принуда при получаване на биометрични данни от деца.** В случай на опасения, свързани със закрива или трафик, следва да се ангажират обучени специалисти по закрива на детето, които да се справят с тези опасения чрез подход, ориентиран към закривата.
10. **Да осигурят намаляване на рисковете за закривата на детето и да включат националните органи за закрива на детето в процедурите по връщане,** за да се уверят, че те не задълбочават уязвимостта и не водят до нарушаване на правата на детето.
11. **Следва да се осигурят независими, съобразени с интересите на децата механизми за наблюдение и подаване на жалби,** които да разполагат с достатъчно ресурси, така че децата да имат сигурна възможност да изразяват мнението си относно отношението, което получават в рамките на съответните процедури от страна на държавите членки и да се гарантира, че техните интереси се зачитат.
12. **Информацията за всички процедури, в които участват деца, и по-специално непридружени и разделени деца, следва да бъде съобразена с интересите на децата и да бъде достъпна на разбираем за тях език и формат.**
13. **Процедурите, създадени по силата на Пакта и по време на неговото прилагане, трябва да бъдат съобразени с интересите на децата - подходящи и достъпни за всички деца, насочени към техните нужди, способности и най-добри интереси, и да допринасят за тяхната безопасност, закрива и благосъстояние.**
14. **Държавите членки следва да подкрепят бързото възстановяване на семейните връзки, както и опростени и навременни процеси на събиране на семейството и да използват разширено определение за семейство в съответствие с международните стандарти, като включат братята и сестрите в определението за семейство.**

Въз основа на своя подход към процеса на програмиране, основан на маршрута, МОМ, ВКБООН и УНИЦЕФ ще използват своя глас и наличните инструменти за комуникация и застъпничество, за да популяризират посланията, свързани със закривата на децата и семействата в движение, с цел да подпомогнат достъпа им до ключова информация и услуги за закрива. Трите агенции са готови да подкрепят държавите членки в тази важна дейност в съответствие с респективните си мандати.